



6/7 2011

Minderårigas arbetsmiljö

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om minderårigas arbetsmiljö samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna

UTKAST

UTKAST

Innehållsförteckning

Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om minderårigas arbetsmiljö

| | |
|---|--------|
| Syfte..... | 4 |
| Tillämpningsområde | 4 |
| Definitioner | 5 |
| Undersökning och riskbedömning | 6 |
| Åtgärder | 7 |
| Medicinsk kontroll | 7 |
| Information till vårdnadshavare och skyddsombud..... | 8 |
| Skolans yttrande och vårdnadshavares medgivande | 8 |
| Ensamarbete..... | 9 |
| Rutiner för introduktion och information..... | 9 |
| Förbjudna arbetsuppgifter | 10 |
| Allmänna regler för minderåriga | 10 |
| Särskilda regler för yngre och äldre barn..... | 11 |
| Yngre barn..... | 11 |
| Äldre barn | 11 |
| Arbetstider | 12 |
| Allmänna arbetstidsregler..... | 12 |
| Särskilda regler om arbetstider | 12 |
| Yngre och äldre barn..... | 12 |
| Ungdomar | 13 |
| Arbetstid inom ramen för utbildningsplan..... | 15 |
| Arbetstid vid arbete åt olika arbetsgivare..... | 15 |
| Bestämmelser om straff | 16 |
| Bilaga 1 Riskfyllda arbetsuppgifter som är förbjudna för minderåriga..... | 17 |

Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om minderårigas arbetsmiljö



Beslutade den XX XXXXX 200X

Utkom från trycket
den xx xxxxx 200X

Arbetsmiljöverket föreskriver följande¹ med stöd av 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) och beslutar följande allmänna råd.

Syfte

1 § Syftet med föreskrifterna är att förebygga att minderåriga genom sin arbetsmiljö drabbas av ohälsa och olycksfall eller får sämre förutsättningar att utvecklas eller tillgodogöra sig utbildning.

Tillämpningsområde

2 § Dessa föreskrifter gäller arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudmän och praktikgivare som låter minderåriga utföra arbete eller genomgå utbildning.

För skolhuvudmän gäller endast 3-5, 7-11 och 24 §§.

Allmänna råd: För att arbete som utförs åt arbetsgivare eller uppdragsgivare ska omfattas av arbetsmiljölagen krävs att de utförs yrkesmässigt och inte som en fritids- eller hobbyssysselsättning. Vid bedömningen om en arbetsuppgift är yrkesmässigt utförd tas hänsyn till om den är av ekonomisk art, om ett prestationskrav finns uppställt, och om den utförs med regelbundenhet och varaktighet. Exempel på en situation när föreskrifterna inte är tillämpliga på grund av att arbetsuppgiften inte utförs varaktigt eller regelbundet kan vara när det rör sig om ett enskilt uppdrag som en minderårig utför åt en privatperson, idrottsförening eller jultidningsföretag i upp till några veckor. Att ett anställningskontrakt är

¹) Jfr Rådets direktiv 94/33/EG av den 22 juni 1994 om skydd av minderåriga i arbetslivet (EGT L 216, 20.8.1994, s. 12, Celex 31994L0033).

upprättat talar för att arbetet är yrkesmässigt.

Oavsett hur det förhåller sig med varaktighet, regelbundenhet, prestationskrav eller anställningskontrakt bör utförande av sådana arbetsuppgifter som avses i bilaga 1 eller andra särskilt riskfyllda arbetsuppgifter alltid anses vara yrkesmässigt utförda på grund av det behov av arbetsledning som sådana arbetsuppgifter medför. Behovet av arbetsledning gör att förhållandet mellan uppdragsgivaren och den minderårige ur ett arbetsmiljörättsligt perspektiv bör anses vara yrkesmässigt och falla under arbetsmiljölagen.

För de minderåriga som omfattas av arbetsmiljölagen på grund av att de genomgår utbildning är föreskrifternas tillämpning av naturliga skäl inte beroende av något yrkesmässighetskriterium.

Definitioner

3 § I dessa föreskrifter förstås med

| | |
|----------------|--|
| Minderårig | den som inte har fyllt 18 år. |
| Yngre barn | den som inte har fyllt 13 år. |
| Äldre barn | den som har fyllt 13 år och fram till dess att den minderårige har fullgjort sin skolplikt enligt den skolform han eller hon befinner sig i, men tidigast under det kalenderår som den minderårige fyller 16 år. |
| Ungdom | den som har fullgjort sin skolplikt, men tidigast från det kalenderår som den minderårige fyller 16 år, och längst till dess ungdomen fyller 18 år. |
| Uppdragsgivare | den som på annat sätt än att vara arbetsgivare anlitar någon att utföra arbetsuppgifter. |
| Skolhuvudman | den som driver en verksamhet där minderåriga utbildas. |

| | |
|---------------|---|
| Praktik | alla de former av arbetsplatsförlagt lärande som förekommer inom ramen för en utbildning. |
| Praktikgivare | den som tar emot minderårig för praktik. |
| Skolvecka | en vecka då eleven går minst en dag i skolan. |
| Skolfri vecka | en vecka med sju lediga dagar inklusive lördag och söndag. |

Undersökning och riskbedömning

4 § Arbetsuppgifter för minderåriga ska väljas med särskild omsorg och hänsyn till minderårigas fysiska och psykiska mognad, ålder och förutsättningar i övrigt.

Arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudman och praktikgivare ska genomföra en undersökning och riskbedömning med särskild hänsyn till att arbetsuppgifter kan komma att utföras av en minderårig som ännu inte är fysiskt och psykiskt mogen.

Riskbedömningar ska genomföras så ofta som förhållandena i verksamhetens kräver och när det sker förändringar i verksamheten som kan påverka riskerna för minderåriga.

Om det finns ett skyddsombud eller ett elevskyddsombud ska denne ges möjlighet att delta i undersökningar och riskbedömningar och yttra sig över valet av arbetsuppgifter för minderåriga.

Allmänna råd: Eftersom bestämmelserna preciserar de krav på riskbedömning som finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete omfattas riskbedömningen i bestämmelsen av skriftlighetskravet i de föreskrifterna.

Riskbedömningen bör avseende minderåriga i utbildning bland annat omfatta arbetsuppgifter med särskilda risker på såväl yrkesprogram som högskoleförberedande program. Sådana risker är till exempel farliga ämnen, dålig ergonomi, riskområden i anslutning till teknisk utrustning, dåligt underhållen utrustning, dåliga ljud- och ljusförhållanden. Detta är

bara exempel på risker som måste bedömas. Dessa risker kan finnas i till exempel slöjd, idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap och laborationer inom kemi och biologi. Eftersom utbildningsväsendet hela tiden förändras finns det liknande arbetsuppgifter, som inte är av så traditionellt slag, som också måste riskbedömas.

Bestämmelsen avser enbart undersökning och bedömning av risker som är typiska för minderåriga personer i olika åldersgrupper och uppställer alltså inget krav på att undersöka och bedöma risker på individnivå. En annan sak är att riskbedömningen enligt denna bestämmelse kan visa att det finns ett behov att fastställa rutiner över hur man ska agera för att i olika fall anpassa verksamheten med hänsyn till en enskild minderårigs egenskaper.

Åtgärder

5 § Arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudman och praktikgivare ska vidta de åtgärder som enligt riskbedömningen och den medicinska kontrollen behövs med hänsyn till den minderåriges fysiska och psykiska mognad, ålder och förutsättningar i övrigt innan arbetet eller utbildningen påbörjas.

Allmänna råd: I samband med praktik bör skolhuvudmannen och praktikgivaren vidta åtgärderna i samråd.

Åtgärder som avses i bestämmelsen kan vara sådana som generellt minskar riskerna såsom framtagande av rutiner och inköp av skyddsutrustning men kan även avse åtgärder för att anpassa verksamheten till risker som härrör från en särskild minderårigs individuella egenskaper.

Medicinsk kontroll

6 § Arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudman och praktikgivare ska se till att återkommande medicinska kontroller görs av den minderåriga om det behövs för att bedöma risker beträffande en minderårigs

säkerhet, fysiska eller psykiska hälsa eller utveckling. Medicinsk kontroll får inte medföra några kostnader för den minderårige.

Överträdelse av bestämmelserna i första stycket kan medföra böter, se 24 §.

Intervallen mellan de medicinska kontrollerna ska anpassas till riskernas karaktär och till den undersöktes hälsotillstånd och mognad.

Allmänna råd: Bestämmelsen bör tolkas som att en skolhuvudman ska undersöka om de planerade arbetsuppgifterna under elevens praktik innebär krav på medicinsk kontroll och försäkra sig om att praktikgivaren kommer att erbjuda sådan kontroll om inte skolan gör det.

Den medicinska kontrollen av minderåriga skiljer sig från medicinsk kontroll av andra grupper genom att den minderåriga kan förväntas vara särskilt känslig för vissa belastningar. Bristande mognad och erfarenhet kan medföra ökad risk för både olycksfall och psykisk påfrestning vid stor belastning. Detta innebär att dennes fysiska och psykiska mognad behöver beaktas vid den medicinska kontrollen, förutom de olika medicinska risktillstånd som beskrivs i föreskrifterna om medicinska kontroller.

För att bedöma behovet om och när ytterligare kontroller ska ske är det lämpligt att rådgöra med den personal som genomfört den första medicinska kontrollen. I skolan kan den medicinska kontrollen med fördel genomföras av elevhälsans personal förutsatt att denna har nödvändig kompetens och erfarenhet.

Information till vårdnadshavare och skyddsombud

7 § Arbetsgivare och uppdragsgivare som anlitar en minderårig att utföra arbete ska ge yngre och äldre barns vårdnadshavare information om arbetsuppgifterna, dess risker och eventuella skyddsåtgärder.

Om det finns ett skyddsombud ska detta underrättas om beslut att anställa en minderårig.

Skolans yttrande och vårdnadshavares medgivande

8 § För yngre och äldre barn får arbete vid sidan av skolan inte gå ut över skolarbetet eller hindra dem från att tillgodogöra sig undervisningen.

För att arbetsgivare och uppdragsgivare ska få anlita yngre och äldre barn att utföra arbete ska vårdnadshavaren ha medgivit arbetet. Om yngre och äldre barn ska arbeta före skoldagens början eller efter skoldagens slut mer än en skoldag per vecka ska skolhuvudmannen erbjudas möjlighet att yttra sig över om arbetet bedöms vara förenligt med kraven i första stycket.

Arbetsgivare och uppdragsgivare ska försäkra sig om att vårdnadshavare har lämnat medgivande och att skolhuvudmannen erbjudits möjlighet att yttra sig enligt andra stycket.

Allmänna råd: Skolhuvudmannens yttrande bör grunda sig på en bedömning att arbete vid sidan av skolan inverkar negativt på elevens skolgång. Någon bedömning av arbetsuppgifternas ofarlighet eller lämplighet är det inte fråga om.

Yttrandet från skolhuvudmannen och medgivandet av vårdnadshavaren kan lämnas antingen muntligt eller skriftligt.

Ensamarbete

9 § Arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudman och praktikgivare får inte låta yngre och äldre barn utföra arbetsuppgifter som ensamarbete om den minderårige inte arbetar från sitt egna hem. Om det finns särskilda skäl får Arbetsmiljöverket medge undantag för äldre barn.

En minderårig får inte under några omständigheter utföra en sådan riskfylld arbetsuppgift som finns uppräknad i bilaga 1 som ensamarbete.

Överträdelse av bestämmelserna i första och andra styckena kan medföra böter, se 24 §.

Allmänna råd: Med ensamarbete bör avses samma som i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ensamarbete.

Med det egna hemmet avses den egna bostaden, fritidshus, uthus, garage och liknande förrådsutrymmen.

Rutiner för introduktion och information

10 § Arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudman och praktikgivare ska se till att den minderårige får en introduktion med information om arbetsuppgifterna och dess risker och försäkra sig om att den minderårige har förstått informationen. Arbetsuppgifterna ska utföras under ledning och tillsyn av en lämplig person som har fyllt 18 år och har kunskaper om arbetet. Det ska finnas rutiner för hur introduktion och handledning ska gå till.

Allmänna råd: En lämplig person som ska leda och se till den minderårige kan till exempel vara en lärare, arbetsledare eller en mer erfaren arbetskamrat. Personen bör ha minst ett års erfarenhet av de aktuella arbetsuppgifterna från arbetslivet eller utbildning och ha nödvändiga kunskaper om risker och skydd.

Förbjudna arbetsuppgifter

Allmänna regler för minderåriga

11 § Det är förbjudet för arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudman och praktikgivare att låta minderåriga utföra de riskfyllda arbetsuppgifter som finns uppräknade i bilaga 1 om inte villkoren för undantag enligt bilagan är uppfyllda.

Överträdelse av bestämmelserna i första stycket kan medföra böter, se 24 §.

Allmänna råd: Sådan utbildning som avses i bilaga 1 förekommer oftast i gymnasieskolan men kan även förekomma i andra utbildningsformer. Som exempel kan nämnas utbildare som är fristående från grund- och gymnasieskolan, t.ex. en folkhögskola. Andra exempel är uppdragsutbildningar av yrkesinriktad karaktär som fristående utbildare genomför, t.ex. motorsågsutbildning eller truckförarutbildning.

Vid den undersökning och riskbedömning enligt 4 § som arbetsgivaren alltid ska göra får han eller hon jämföra annan utbildning med den som gymnasieskolan har för att bedöma om den är likvärdig. Det bör räcka med att det utbildningsavsnitt som arbetsuppgiften avser är avklarat oavsett om ett helt utbildningsprogram är slutfört eller ej.

En arbetsplats kan öppnas och stängas enligt punkten 30 i bilaga 1 både genom att öppna och stänga arbetsplatsen i samband med att verksamhet bedrivs men även genom att öppna och stänga en arbetsplats för städning som utförs under tider som övrig verksamhet inte pågår.

Särskilda regler för yngre och äldre barn

Yngre barn

12 § Det är förbjudet för arbetsgivare, uppdragsgivare och praktikgivare att låta yngre barn utföra arbete. Undantag gäller

- för mycket lätta och ofarliga arbetsuppgifter inom verksamheter som bedrivs av den egna familjen utan andra anställda,
- om Arbetsmiljöverket har gett tillstånd för artistuppträdande enligt 13 §.

Överträdelse av bestämmelserna i första stycket kan medföra böter, se 24 §.

13 § Arbetsgivare, uppdragsgivare och praktikgivare som vill låta yngre barn uppträda och repetera inom kulturell eller konstnärlig verksamhet och vid sport- och reklamevenemang kan söka tillstånd hos Arbetsmiljöverket för detta. Beviljande av sådan ansökan förutsätter att arbetsuppgifterna inte äventyrar barnens säkerhet eller kan skada deras hälsa eller utveckling. Arbetet får inte heller gå ut över deras skolgång.

Äldre barn

14 § Det är förbjudet för arbetsgivare, uppdragsgivare och praktikgivare att låta äldre barn sälja åldersreglerade varor eller i övrigt utföra arbete

som kräver stort ansvarstagande eller låta dem utföra fysiskt eller psykiskt tungt arbete.

Överträdelse av bestämmelserna i första stycket kan medföra böter, se 24 §.

Arbetstider

Allmänna arbetstidsregler

15 § En arbetsgivare eller uppdragsgivare får inte anlita en minderårig till att utföra arbete mellan klockan 24 och 05.

Överträdelse av bestämmelserna i första stycket kan medföra böter, se 24 §.

16 § Arbetsmiljöverket får, om det finns särskilda skäl, medge undantag från 15, 18 §§ och 20 - 21 §§ för uppträdande och repetitioner inom kulturell eller konstnärlig verksamhet och vid sport- och reklamevenemang.

17 § Arbetsgivaren eller uppdragsgivaren ska ordna med en sammanhängande rast om minst 30 minuter senast efter fyra och en halv timmes arbete.

Överträdelse av bestämmelserna i första stycket kan medföra böter, se 24 §.

Särskilda regler om arbetstider

Yngre och äldre barn

18 § En arbetsgivare eller uppdragsgivare får inte anlita yngre eller äldre barn till att utföra arbete mellan klockan 20 och 06.

Överträdelse av bestämmelserna i första stycket kan medföra böter, se 24 §.

19 § För yngre barn som undantas från arbetsförbudet i 12 § punkten 1 avgör vårdnadshavarna arbetstiden. Samma gäller för äldre barn som anlitas till lätta arbetsuppgifter inom den egna familjens företag utan andra anställda.

20 § När en arbetsgivare eller uppdragsgivare anlitar yngre och äldre barn gäller även följande arbetstidsregler.

Vid arbete för yngre och äldre barn under skolfria veckor:

1. De ska varje dygn ha minst 14 timmars sammanhängande ledighet från arbetet för nattvila (dygnsvila).
2. De ska ha en viloperiod om minst 48 timmar under varje period om sju dagar utöver den föreskrivna dygnsvilan. Så långt som möjligt ska ledigheten vara sammanhängande och vara förlagd till veckoslutet. Den sammanhängande ledigheten får aldrig understiga 36 timmar. Den ska förläggas till tid som är fri från schemalagd undervisning.
3. De ska ha minst fyra veckors sammanhängande ledighet från arbete varje kalenderår. Ledigheten ska förläggas till tid som är fri från schemalagd undervisning.
4. Arbete som utförs under skollov som, tillsammans med lördag och söndag, är minst en vecka, får totalt omfatta högst 7 timmar per dag och högst 35 timmar per vecka.

Vid arbete för yngre och äldre barn under skolveckor:

- Arbetet får totalt omfatta högst 2 timmar per skoldag eller 7 timmar per skolfri dag och högst 12 timmar per skolvecka. Punkt 1 och 2 gäller även under skolveckor.

Reglerna i första stycket gäller oavsett om arbetstiden rubriceras som ordinarie arbetstid, övertid, mertid eller jourtid.

Överträdelse av bestämmelserna i första stycket kan medföra böter, se 24 §.

Ungdomar

21 § När en arbetsgivare eller uppdragsgivare anlitar ungdomar gäller följande arbetstidsregler vid arbete för de ungdomar som inte går i skolan och under skolfria veckor.

1. Den minderåriga ska ha minst 12 timmars sammanhängande

ledighet under varje period om 24 timmar (dygnsvila).

Tiden mellan klockan 22 och 06 eller mellan klockan 23 och 07 ska vara fri från arbete. Detta gäller inte på arbetsplatser där ordinarie arbetspass slutar mellan klockan 22 och 24 eller börjar mellan klockan 05 och 07 och där det medför stor olägenhet för verksamheten om den minderårige inte kan avsluta eller påbörja arbetspasset vid de ordinarie tiderna. På sådana arbetsplatser får dygnsvilan förkortas till 11 timmar.

För arbete som består av flera arbetspass under ett dygn som inte vart och ett överstiger 4 timmar får dygnsvilan förkortas till 11 timmar.

För arbete som utförs på sjukhus, äldreboenden, inom jordbruket eller på hotell och restaurang får dygnsvilan förkortas till 11 timmar.

En förutsättning för förkortning av arbetstiden till 11 timmar enligt andra och tredje styckena är att en kompenserande viloperiod ges i omedelbar anslutning till arbetsperiodens slut.

2. Den minderårige ska ha en viloperiod om minst 48 timmar under varje period om sju dagar utöver den föreskrivna dygnsvilan. Så långt som möjligt ska ledigheten vara sammanhängande. Den sammanhängande ledigheten får aldrig understiga 36 timmar.

3. Arbetet får totalt omfatta högst 8 timmar per dag och högst 40 timmar per vecka.

När det behövs med hänsyn till arbetsuppgifternas natur eller arbetsförhållandena i övrigt får arbetstiden istället uppgå till 8 timmar per dag i genomsnitt under en sjudagarsperiod och veckoarbetstiden uppgå till 40 timmar per vecka i genomsnitt under en fyraveckorsperiod.

Punkterna 1 - 3 gäller även under skolveckor. Under skolveckor gäller dessutom att arbetstiden förläggas så att den inte hindrar skolgång eller möjligheten att tillgodogöra sig skolundervisningen.

Reglerna i första och andra styckena gäller oavsett om arbetstiden rubriceras som ordinarie arbetstid, övertid, mertid eller jourtid.

Överträdelse av bestämmelserna i första stycket punkterna 1-3 kan medföra böter, se 24 §.

Allmänna råd:

I den utsträckning bestämmelserna arbetstidslagen (1982:673) inte avviker från vad som anges i dessa föreskrifter bör de även gälla minderåriga.

Arbetstid inom ramen för utbildningsplan

22 § För arbete som utförs åt praktikgivare inom ramen för en utbildningsplan för kombinerad undervisning och praktik gäller reglerna om arbetstider i 15-23 §§ oavsett om den minderåriga anställts eller inte.

Vid beräkning av arbetstid som avses i första stycket ska undervisningstid läggas till den tid som den minderåriga utför arbete åt praktikgivaren i den utsträckning arbete och undervisning förlagts till samma vecka.

Praktikgivaren ansvarar för att arbetstiden beräknad enligt första stycket inte överskrids.

Överträdelse av bestämmelserna i första stycket kan medföra böter, se 24 §.

Allmänna råd: Med utbildningsplan för kombinerad undervisning och praktik avses till exempel gymnasieskolans lärlingsutbildning.

När praktikgivaren ska följa upp undervisning- och arbetstid är det lämpligt att använda sig av det utbildningskontrakt som upprättas i början av lärlingsutbildningen enligt 16 kap 11a § skollagen.

Ett exempel när praktikgivaren måste ta hänsyn till bestämmelsen i andra stycket är om skolan meddelar att praktikanten kommer ha ett uppföljningsmöte med skolans kontaktperson för praktiken. Om praktikanten i sådana fall har 40 timmars arbetsvecka måste praktikgivaren minska arbetstiden för den aktuella veckan med så lång tid som mötet pågår.

Arbetstid vid arbete åt olika arbetsgivare

23 § Arbetsgivare och uppdragsgivare som anlitar en minderårig som under samma tidperiod utför arbete åt annan arbetsgivare, uppdragsgivare eller sådan praktikgivare som avses i 22 § ska, vid beräkningen av

tillåten arbetstid enligt 20 § första stycket punkten 4 och 21 § första stycket punkten 3, dra ifrån den tid som den minderårige arbetar för den andre arbetsgivaren, uppdragstagaren eller praktikgivaren.

Vid tillämpningen av första stycket får den som utför arbete åt sådan praktikgivare som avses i 22 § anlitas till ytterligare 20 timmars arbete utöver den totalt tillåtna arbetstiden enligt 21 § första stycket punkten 3 oavsett om praktikanten är anställd inom ramen för sin praktik eller inte. Om arbetsgivaren eller uppdragsgivaren som anlitar den minderårige till sådant ytterligare arbete är samma person som praktikgivaren ska ett separat anställningskontrakt upprättas oberoende av praktiken.

Överträdelse av bestämmelserna i första och andra styckena kan medföra böter, se 24 §.

Allmänna råd: Om arbetsgivaren på fråga till den minderårige om den minderårige arbetar för en annan arbetsgivare får ett nekande svar bör arbetsgivaren vid tillämpningen av bestämmelsen utgå från att svaret överensstämmer med verkligheten.

Så

Bestämmelser om straff

24 § Bestämmelserna i 12 och 14 §§ utgör föreskrifter enligt 5 kap 2 § tredje stycket arbetsmiljölagen (1977:1160). Bestämmelserna i 6 § första stycket, 8-9 §§, och 11 § utgör föreskrifter enligt 5 kap 3 § andra stycket samma lag. Bestämmelserna i 15 §, 17-18 §§, 20 §, 21 § punkterna 1-3 samt 22 - 23 §§ utgör föreskrifter enligt 5 kap 5 § samma lag.

Brott mot de nu uppräknade föreskrifterna kan enligt 8 kap 2 § första stycket arbetsmiljölagen medföra böter.

Andra stycket gäller inte en minderårig som utför arbetsuppgifter i ett företag där han eller hon är ägare eller delägare eller om han eller hon på eget initiativ utför arbetsuppgifter.

Dessa föreskrifter träder i kraft den XX. Samtidigt upphävs Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 1996:1) om minderåriga.

Tillstånd och undantag som har meddelats av Arbetsmiljöverket enligt de upphävda föreskrifterna ska fortsätta att gälla enligt sin lydelse till slutdatumet för tillståndet eller undantaget.

MIKAEL SJÖBERG

XXXXX XXXXXXXX

Anna Middelman

UTKAST

Bilaga 1

Risikfyllda arbetsuppgifter som enligt 11 § är förbjudna för minderåriga med de undantag som anges i tredje och fjärde kolumnen.

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|---|-----------|---|--|
| | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
| I. Agens | | | |
| 1. Arbete med avloppsvatten, avloppsslam eller latrin i öppen hantering så att det finns risk för smitta. | X | X | X |
| 2. Arbete i lokaler där man använder smittämnen som tillhör riskklass 2 enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om mikrobiolo- | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|--|-----------|---|--|
| <p>giska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet.</p> <p>Andra arbeten som kan medföra risk för kontakt med smittämnen som tillhör riskklass 2</p> | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
| <p>3. Arbeta med kvarts eller kvartshaltigt material om det krävs att arbetstagaren ska genomgå medicinsk kontroll enligt föreskrifter från Arbetsmiljöverket.</p> | X | X | X |
| <p>4. Arbeta med eldfasta keramiska fibrer, specialfibrer eller kristallina fibrer om det krävs att arbetstagaren ska genomgå medicinsk kontroll enligt föreskrifter från Arbetsmiljöverket.</p> | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | Tillåtet om arbetsuppgiften <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
|---|-----------|---|--|
| 5. Arbete som medför att arbetstagaren kan utsättas för aromatiska polycykliska kolväten i sot, tjära, beck, rök eller damm. | X | X | X |
| 6. Kemiska ämnen fördelade på faroangivelser: Arbete med kemiska produkter eller farliga ämnen som bildas under arbete och som uppfyller kriterierna för att märkas med någon av följande faroangivelser enligt EG-förordningen 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar. H300: Dödligt vid förtäring | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|---|-----------|---|--|
| H310: Dödligt vid hudkontakt H330: Dödligt vid inandning H301: Giftigt vid förtäring H311: Giftigt vid hudkontakt H331: Giftigt vid inandning H317: Kan orsaka allergisk hudreaktion H334: Kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning H350: Kan orsaka cancer H351: Misstänks kunna orsaka cancer H340: Kan orsaka genetiska defekter H341: Misstänks kunna orsaka genetiska defekter H360: Kan skada fertiliteten eller det ofödda | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|--|-----------|---|--|
| barnet H361: Misstänks kunna skada fertiliteten eller det ofödda barnet H314: Orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon H318: Orsakar allvarliga ögonskador H370: Orsakar organskador H371: Kan orsaka organskador H372: Orsakar organskador genom lång eller upprepad exponering H373: Kan orsaka organskador genom lång eller upprepad exponering Arbeta med kemiska produkter, eller farliga ämnen som bildats under arbete, och som upp- | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|---|-----------|---|--|
| <p>yller kriterierna för att hänföras till någon av följande faroklasser enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7) om klassificering och märkning av kemiska produkter.</p> <p>Mycket giftig Giftig Allergiframkallande Cancerframkallande Mutagen Reproduktionstoxisk Frätande med riskfrasen Starkt frätande, R 35, eller Hälsoskadlig med riskfraserna</p> | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|---|-----------|-----------------------------|-----------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> • Möjlig risk för bestående hälsoskador, R 68, eller • Risk för allvarliga hälsoskador vid långvarig exponering, R 48. <p>Förbudet gäller inte enstaka påfyllningar av bensenhaltig bensin i fordon eller motorredskap, som den minderårige använder i arbetet. Förbudet gäller däremot i övriga arbeten med sådan bensin.</p> | | | |
| <p>7. Arbeta med bekämpningsmedel som är att hänföra till klass 1 eller 2 enligt förordningen (SFS 2000:338) om biocidprodukter och förordningen (SFS 2006:1010) om växtskyddsmedel.</p> | X | X | |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|---|-----------|---|--|
| Förbudet gäller även arbete med skogsplanter som behandlats med sådana bekämpningsmedel. | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
| 8. Arbete med bly eller blyhaltigt material om det krävs att arbetstagaren ska genomgå medicinsk kontroll enligt föreskrifter från Arbetsmiljöverket. | X | X | |
| 9. Arbete i lokaler där det används smittämnen som tillhör riskklass 3 eller 4 enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet. | X | | |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|---|-----------|---|--|
| Andra arbeten som kan medföra risk för kontakt med smittämnen som tillhör riskklass 3 eller 4. | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
| 10. Arbeta som bara får utföras efter särskilt tillstånd av Arbetsmiljöverket enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar. | X | | |
| 11. Arbeta med asbest eller asbesthaltigt material. | X | | |
| | | | |
| II. Arbetsmetoder och ar- | | | |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | Tillåtet om arbetsuppgiften <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
|--|-----------|---|--|
| beten | | | |
| 1. Arbete i miljöer som medför att den minderårige kan utsättas för sådana farliga ämnen att andningsskydd krävs. | X | X | X |
| 2. Hantering av utrustning för produktion, lagring eller användning av komprimerade, kondenserade eller upplösta gaser. | X | X | X |
| 3. Tillverkning eller bearbetning av metallegeringar eller andra ämnen med särskild antändningsrisk, såsom metallegeringar med hög magnesiumhalt eller därmed jämförbara lättan- | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | Tillåtet om arbetsuppgiften <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
|--|-----------|--|---|
| tändliga ämnen. | | | |
| 4. Skärning och svetsning med gas, elektricitet eller laser. | X | X | X |
| 5. Arbete i slutna utrymmen där det kan förekomma gas eller ånga i hälsofarliga halter, brandfarlig gas eller ånga eller farligt låg halt av syre. | X | X | X |
| 6. Framställning och hantering av anordningar, fyrverkeriartiklar och andra föremål som innehåller explosiva varor och sprängmedel enligt förordningen (SFS 1988:1145) om brand- | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|---|-----------|-----------------------------|-----------------------------|
| farliga och explosiva varor. | | | |
| <p>7. Arbete med maskiner och anordningar med så hög effekt eller kraft att det finns risk för skador vid kontakt med deras rörliga eller bearbetande delar.</p> <p>För ungdomar gäller förbudet inte maskiner eller anordningar där riskerna är förebyggda genom tekniska skyddsåtgärder så att farliga rörliga delar inte är åtkomliga. Maskinerna ska vara så konstruerade så att rörelsen automatiskt stannar innan man kan komma in i riskområdet.</p> | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|---|-----------|-----------------------------|-----------------------------|
| <p>8. Arbete med maskindrivna lyftanordningar, linbanor eller liknande transportanordningar.</p> <p>Förbudet gäller inte för manövrering av permanent anordnade tryckknappshissar. Förbudet gäller inte heller manövrering av telfer, lyftblock eller dylikt för att lyfta enhetslaster med väldefinierade lyftpunkter som understiger 25 kg.</p> | X | X | X |
| <p>9. Arbete som förare eller skötare av följande:</p> <p>a) Traktorer eller vagnar med vinsch, last-, skördar- eller grävaggregat eller frontlastare med redskap. Traktorer med annan lyftanord-</p> | X | X | X |

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|---|-----------|---|--|
| <p>ning än trepunktskoppling.</p> <p>b) Mobila maskiner avsedda för byggnads-, anläggnings- eller vägarbete.</p> <p>c) Lyftande truckar.</p> <p>d) Mobila skogs- och jordbruksmaskiner, trädgårdsmaskiner och snöslungor.</p> <p>För ungdomar gäller förbudet inte gräsklippare med acceptdon ("dödmansgrepp" eller säkerhetsbygel) och bara ett klippaggregat.</p> | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
| 10. Järnvägsarbete eller arbete vid annan spårbana: | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | Tillåtet om arbetsuppgiften <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
|--|-----------|---|--|
| a) Arbete som lokförare eller förare av något annat spårbundet fordon. b) Växlingsarbete inklusive vagnskoppling. | | | |
| 11. Arbete med lastning, lossning och förtöjning av fartyg. För ungdomar gäller förbudet inte manuell lastning, lossning eller förtöjning av fartyg hos vilka skrovet är kortare än tolv meter eller smalare än fyra meter. | X | X | X |
| 12. Tillsyn och reparation av tryckkärl, rörledningar, vakuumbärl och cisterner som enligt | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|---|-----------|-----------------------------|-----------------------------|
| föreskrifter från Arbetsmiljöverket ska besiktas. | | | |
| 13. Bergarbete ovan och under jord. | X | X | X |
| 14. Arbete som innebär risk för ras: a) Arbete med att rensa slänter eller ta bort överhäng i grus, sand- och lertag. b) Schaktning med risk att begravas under massor. | X | X | X |
| 15. Byggnadsarbete: a) Montering och nedmontering av byggelement som normalt hanteras med lyftanordning. | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|--|-----------|--|---|
| <p>b) Montering och nedmontering av bärande och stödjande byggnadskonstruktioner som ingår i en formbyggnad.</p> <p>c) Förstärkningsarbeten vid bergarbete inräknat skrotning, betongsprutning och bergbultning.</p> <p>d) Arbete med att helt eller delvis riva hus eller anläggningar.</p> | | <p>- ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller</p> <p>- ingår i handledarledd praktik för ungdomar.</p> | <p>- utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften.</p> |
| <p>16. Arbete där det finns en risk att ramla ned och där höjden över marken eller motsvarande plan är mer än 3,5 meter. Förbudet gäller även om nedstörtningsrisken är förebyggd med liv-</p> | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|--|----------|---|--|
| lina, liggstege eller liknande. Förbudet gäller inte om skyddsräcke eller likvärdig skyddsanordning finns. | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
| 17. Arbete på eller i närheten av spänningsförande del av en elektrisk starkströmsanläggning eller anordning. Förbudet gäller inte om spänning, strömstyrka eller frekvens är ofarlig för person. | X | X | X |
| 18. Arbete på akutmottagningar, infektionsavdelningar, intensivvårdsavdelningar, inom demensvård, dialysvård, psykiatrisk vård. | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | Tillåtet om arbetsuppgiften <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
|--|-----------|---|--|
| 19. Arbete inom hemtjänst, hemsjukvård eller liknande service i hemmet hos vårdtagare/brukare med missbruksproblem, psykisk ohälsa eller med psykisk funktionsnedsättning. | X | X | X |
| 20 Arbete med smittförande, biologiskt eller radioaktivt avfall samt läkemedelsavfall. Med smittförande avfall jämställs avfall som misstänks vara smittförande. | X | X | X |
| 21. Omhändertagande av avlidna. | X | X | X |
| 22. Arbete med farliga eller giftiga djur. | X | X | X |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|--|-----------|---|--|
| | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
| 23. Industriell slakt av djur. | X | X | X |
| 24. Arbete med försöksdjur. | X | X | X |
| 25. Arbete som är styrt av det tekniska systemet, så kallat starkt styrt arbete, som gör att den minderårige inte själv kan reglera sin arbetstakt. | X | X | X |
| 26. Arbete som utförs under vatten (dykeriarbete) eller under förhöjt tryck i en tryckkammare eller liknande med undantag för arbete som utförs av ungdomar i praktik som genomgår grundläggande utbildning i fritidsdykning | X | | |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|--|-----------|---|--|
| eller arbetar med dykning inom ramen för en utbildning som innebär studier av djur eller växter i deras naturliga miljö, observation av bottenförhållanden, fotografering eller enklare provtagning. | | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
| 27. Arbeta med experimentell cancerforskning eller arbete som sker i samma lokaler som sådant forskningsarbete och där det finns risk för exponering för cancerframkallande ämnen. | X | | |
| 28. Transport av pengar och värdehandlingar till eller från penninginrättningar eller annat utrymme utanför arbetsstället. | X | | |

AFS 200X:XX

| Förbjudna arbetsuppgifter | Förbjudet | Tillåtet om arbetsuppgiften | Tillåtet om arbetsuppgiften |
|--|-----------|---|--|
| 29. Bevakningsarbete enligt lagen (SFS 1974:191) om bevakningsföretag. | X | <ul style="list-style-type: none"> - ingår i undervisning som är förlagd till en skollokal eller någon annan plats som är anordnad särskilt för undervisning, eller - ingår i handledarledd praktik för ungdomar. | <ul style="list-style-type: none"> - utförs av ungdomar som fullgjort utbildning för arbetsuppgiften. |
| 30. Att ensam öppna eller stänga arbetsplats. | X | | |

AFS 200X:XX

UTKAST